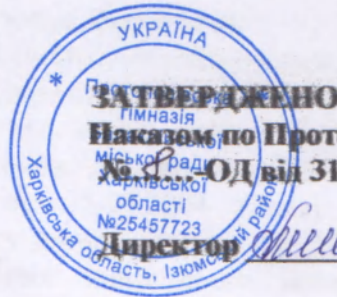

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
Протокол № 1 від 31.08.2021

Затверджено
Наказом по Протопівській гімназії
№ 25457723 від 31.08.2021

Директор *Л.В.Шевченко* Л.В.Шевченко

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ПРОТОПІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ
БАЛАКЛІЙСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

I. Загальні положення

1.1. Положення про моніторинг у закладі розроблено відповідно до вимог законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні», Національної доктрини розвитку освіти України, указу Президента України № 1013 від 04.07.2005, постанов Кабінету Міністрів України № 1095 від 25.08.2004 «Деякі питання запровадження зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти», № 1312 від 31.12.2005 «Про невідкладні заходи щодо запровадження зовнішнього незалежного оцінювання і моніторингу якості освіти» та спрямоване на підвищення якості освіти, активізацію й удосконалення діяльності навчальних закладів.

1.2. Положення поширюється на всіх працівників гімназії та учасників освітнього процесу.

1.3. Внутрішньошкільний моніторинг діяльності закладу є складовою частиною системи освітнього моніторингу, яка передбачає збирання, оброблення, зберігання й розповсюдження інформації про стан освіти, прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки та основних тенденцій її розвитку, розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення якості надання освітніх послуг закладом та ефективності функціонування освітньої галузі в цілому.

1.4. Положення визначає єдину систему здійснення внутрішнього моніторингу, а також обов'язки учасників освітнього процесу щодо забезпечення системного підходу до організації збору, збереження, обробки й розповсюдження інформації.

1.5. Це положення розроблено методичною радою закладу, схваленою педагогічною радою.

II. Завдання, мета і напрями моніторингу

2.1. Основними завданнями моніторингу є:

- визначення якості навчальних досягнень учнів, рівня їхньої соціалізації;
- сприяння підвищенню якості освіти гімназії;
- вивчення зв'язку між успішністю учнів і соціальними умовами їхнього життя, результатами роботи педагогів, рівнем соціального захисту, моральними цінностями, потребами особистості та держави;
- оцінювання якості кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного, лабораторного, ресурсного забезпечення закладу освіти;
- створення необхідних умов для творчої діяльності учасників освітнього процесу, реалізації особистісно зорієнтованої системи освіти, адаптованої до рівнів і особливостей розвитку учнів;
- запровадження освітніх інновацій, сучасних інформаційних технологій для оновлення змісту освіти та форм організації освітнього процесу.

2.2. Мета внутрішнього моніторингу:

- створення певних інформаційних умов для формування цілісних уявлень про стан функціонування освітньої системи гімназії, про те, які якісні та кількісні зміни відбуваються в ній під впливом різних факторів;
- визначення результативності навчання та виховання учнів;
- перевірка відповідності змісту освіти сучасним вимогам суспільства;
- визначення ефективності використання ресурсів;
- створення сприятливих умов для виявлення й підготовки здібної та обдарованої молоді;
- виявлення й підтримка творчих педагогів, підняття їхнього престижу;
- удосконалення педагогічних технологій;
- удосконалення діяльності гімназії, вироблення й коригування управлінських рішень;
- планування й прогнозування розвитку гімназії;

- визначення позитивного іміджу, престижності й конкурентоспроможності закладу освіти.

2.3. Напрями моніторингу:

- діагностичний моніторинг (визначення рівня академічних навичок здобувачів освіти);
- моніторинг діяльності (включає заміри «входу» і «виходу» системи);
- статичний моніторинг (надає можливість одночасно зняти показники за одним або кількома напрямами діяльності закладу, порівняти отриманий результат із нормативом і визначити відхилення від стандарту, здійснити аналіз і прийняти управлінське рішення);
- динамічний моніторинг (багаторазовий замір певних характеристик під час усього циклу діяльності);
- психологічний моніторинг (постійне відстеження певних особливостей у ході навчальної діяльності);
- внутрішній моніторинг ефективності (спостереження за динамікою становлення колективу, прогнозування проблем, які можуть з'явитися в майбутньому);
- моніторинг освітніх систем (оцінювання стану системи, у якій відбуваються зміни, з подальшим прийняттям управлінського рішення);
- педагогічний моніторинг (супровідний контроль і поточне коригування взаємодії вчителя й учня в організації й здійсненні освітнього процесу);
- освітній моніторинг (супровідне оцінювання й поточна регуляція будь-якого процесу в освіті);
- учнівський моніторинг (комплекс психолого-педагогічних процедур, які супроводжують процес засвоєння учнями знань, сприяють виробленню нової інформації, необхідної для стремління дій на досягнення навчальної мети);
- моніторинг загальноосвітньої підготовки учнів (систематичне відстеження виконання державних вимог підготовки учнів за основними навчальними дисциплінами);
- змістовний (особистісно зорієнтований) моніторинг (динаміка особистісного розвитку);
- моніторинг результативності освітнього процесу (показує загальну картину дій усіх факторів, що впливають на навчання та виховання, і визначає напрями, які потребують більш детального дослідження).

2.4. Складові моніторингу:

- чітке визначення об'єкта дослідження;
- визначення параметрів розвитку об'єкта;
- критерії оцінювання параметрів;
- технології проведення досліджень;
- науково-методичні матеріали, які спрямовані на отримання кінцевого результату.

2.5. Вимоги щодо здійснення ефективного внутрішнього моніторингу:

- вимірність і застосування стандартів і норм (вони повинні бути якісно й кількісно визначеними, придатними для практичного використання);
- можливість і реальність дотримання й виконання (узгодженість із можливостями, урахування її складових частин або елементів);
- наявність інструментарію;
- використання досвіду й спирання на аналіз поточного стану діяльності навчального закладу;
- наявність технологій інтерпретації фактичних результатів діяльності;
- попередження абсолютизації й перебільшення ролі різних нормативних вимог.

2.6. Критерії щодо здійснення внутрішнього моніторингу:

- об'єктивність із метою максимального уникнення суб'єктивних оцінок, урахування всіх результатів (позитивних і негативних), створення рівних умов для всіх учасників освітнього процесу;
- валідність для повної й усебічної відповідності пропонованих контрольних завдань змісту досліджуваного матеріалу, чіткість критеріїв виміру й оцінки, можливість підтвердження позитивних і негативних результатів, які отримуються різними способами контролю;
- надійність результатів, що отримуються при повторному контролі, який проводять інші особи;
- урахування психолого-педагогічних особливостей передбачає диференціацію контрольних і діагностичних завдань;
- систематичність у проведенні етапів і видів досліджень у певній послідовності та за відповідною системою;
- гуманістична спрямованість із метою створення атмосфери доброзичливості, довіри, поваги до особистості, позитивного емоційного клімату.

2.7. Показники моніторингу:

- відповідність змісту освіти вимогам державних стандартів;
- співвідношення варіативної та інваріантної складових навчального плану;
- інформація щодо сформованості ключових компетентностей учнів;
- задоволення освітніх потреб здобувачів освіти.

2.8. Засоби дослідження:

- результати діагностичних контрольних робіт;
- навчальні досягнення учнів;
- психолого-педагогічна діагностика;
- анкетування учнів, батьків, учителів.

2.9. Результати моніторингу мають тільки стимулюючий характер для змін певної діяльності.

III. Інформаційне забезпечення моніторингу

Освітній моніторинг — це система організації збору, обробки, збереження й поширення інформації про діяльність освітньої системи чи окремих її елементів, орієнтована на інформаційне забезпечення управління, що забезпечує безупинне спостереження за станом освітньої системи й прогнозування її розвитку. Пріоритетним напрямом освітнього моніторингу на рівні гімназії варто вважати вплив процесу навчання на особистість здобувача освіти.

Психолого-педагогічний моніторинг — це система інформаційного супроводу навчального процесу, яка містить інформацію про особливості психічної організації учня, що впливають на успішність засвоєння ним змісту освіти.

При його проведенні до уваги слід брати:

Особливості когнітивної сфери:

- рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок;
- рівень розумового розвитку;
- мнемонічні здібності.

Фактори особистісного характеру, що впливають на процес навчання:

- темперамент, самооцінка, мотивація досягнення, працездатність;
- мотивація пізнавальної діяльності;

- рівень готовності до самоосвітньої діяльності.

Аналіз даних освітнього моніторингу дозволяє здійснювати управління освітнім процесом на основі науково обґрунтованого прогнозування його розвитку.

Педагогічний прогноз — це оцінка перспектив одержання заданого навчального результату.

Види педагогічного прогнозу:

- прогноз ефективності діяльності вчителя — оцінка результативності його роботи, що визначається через покращення результатів учнів;
- оцінка резервів підвищення якості навчання — визначення й реалізація оптимальної індивідуальної стратегії навчання індивіда.

Головним завданням кваліметричних досліджень рівня предметної грамотності учнів є визначення ступеня готовності випускників справлятися з поставленими задачами.

Основні напрями оцінювання рівня предметної грамотності:

- змістовий;
- контекстуальний (уміння використовувати знання при вирішенні повсякденних завдань у контексті реальних життєвих ситуацій);
- процесуальний (сформованість інтелектуальних умінь).

Соціально-адаптаційна спрямованість кваліметричних вимірювань, оволодіння предметною грамотністю повинні сприяти соціальній адаптації підлітка в сучасному суспільстві.

Технологія предметного моніторингу

Технологія керування якістю засвоєння знань полягає у проектуванні педагогічного процесу, спрямованого на підвищення якості навчальних досягнень учнів шляхом предметного моніторингу.

Етапи проведення предметного моніторингу:

- анкетування учнів 5—9-х класів «Ставлення до вивчення предмета»;
- аналіз контрольних зрізів і кваліметрії на початок року;
- аналіз даних психологічного моніторингу;
- проведення поточних зрізів, заповнення технологічних карток;
- організація корекційно-діагностичної роботи;
- заповнення вчителями таблиць «Перелік основних проблем з організації успішної діяльності учнів на уроці»;
- проведення мікропедради.

Валеологічний моніторинг спрямований на:

- формування толерантного ставлення до фізичних навантажень дітей і підлітків;
- вивчення факторів ризику хронічних захворювань;
- заповнення паспортів здоров'я.

Моніторинг педагогічної майстерності має на меті вивчення:

- структури міжособистісних стосунків:
 - рівня володіння засобами педагогічної взаємодії;
 - ставлення учнів до вчителя;
- професійних рис особистості вчителя:
 - готовності педагога до роботи на самоконтролі;
 - його креативних якостей;
 - професійної спрямованості особистості вчителя;
 - його здатності до саморозвитку;
 - форм управлінської поведінки;

- * особливостей творчої діяльності:
 - самооцінки професійної діяльності вчителя (рівня володіння методичними вміннями);
 - рівня володіння практичною дидактикою;
 - рівня володіння технологією продуктивного навчання;
 - творчого потенціалу;
 - інформаційної культури педагога;
 - рівня психолого-педагогічних знань;
- * позитивних тенденцій у роботі педагогічного колективу:
 - діагностика готовності педагога до науково-експериментальної діяльності;
 - методика оцінювання ситуації в навчальному закладі;
 - ранжування методик викладання;
 - діагностика пріоритетів цілепокладання.

Кожен викладач, який прагне до самовдосконалення, повинен уміти самостійно, достовірно й доказово оцінювати як власну освітньо-виховну діяльність, так і обумовлену всю навчально-пізнавальну діяльність школярів.

IV. Моніторинг педагогічної діяльності

Моніторинг педагогічної діяльності дозволяє проаналізувати та вдосконалити роботу педагогічного колективу, адміністраторів, керівника закладу освіти. На основі узагальненого аналізу легко визначити напрями і методи розвитку закладу в цілому.

Розвиток гімназії (як і будь-якої іншої установи) неможливий без попередньої діагностики й аналізу стану, в якому вона перебуває на теперішній момент. Одна з найважливіших зон дослідження — діяльність співробітників, оскільки реалізація всіх планів, ідей, інновацій нажить виключно від тих людей, які в цьому процесі будуть задіяні.

Ефективна, прозора система оцінки діяльності педагога, адміністратора, керівника, яка дозволить визначити тих співробітників, які працюють найбільш результативно, провести аналіз «сильних» і «слабких» сторін спільної діяльності педагогічного колективу, дасть змогу використовувати результати аналізу в розробці програми розвитку навчального закладу.

Принципи оцінювання діяльності вчителя:

- * чим більше реалізовано цілей, тим вищий бал оцінки діяльності вчителя;
- * лише реалізовані цілі підлягають оцінюванню;
- * учитель велику частину своєї педагогічної діяльності проводить самостійно, тому має можливість як оцінити свою роботу (рефлексія), так і самостійно намітити шляхи її вдосконалення (саморозвиток);
- * оцінка педагогічної діяльності проводиться в умовах рівного доступу до інформації про результати діяльності, делегування повноважень у підбитті підсумків оцінювання керівниками шкільних методичних об'єднань, відкритого обговорення.

Технологія оцінювання діяльності вчителя

Керівник предметного методичного об'єднання:

- * фіксує конкретну інформацію про результати виконання посадових і функціональних обов'язків;
- * спільно з учителем визначає результати його діяльності;
- * керує освітнім процесом, науково-методичну діяльність, суспільно-корисну діяльність;
- * оцінює результативність роботи кожного вчителя, проводить фіксацію діяльності вчителя в документах і наказах, протоколах олімпіад, конкурсів, аналітичних довідках тощо;
- * на засіданні методичного об'єднання обговорює пропозиції щодо матеріального та морального заохочення кращих співробітників;

* порівнює поточні результати діяльності вчителя з отриманими в минулому році, тобто надійся картина досягнень і проблем, на підставі якої складається план роботи МО;

* представляє результати моніторингу педагогічної діяльності для обговорення на педагогічній, методичній радах, нарадах при директорові, використанні під час планування роботи навчального закладу, формування стратегії її розвитку.

На основі проведеного аналізу адміністрацією закладу спільно з профспілковим комітетом розглядаються питання преміювання, нагородження співробітників, питання щорічного підвищення кваліфікаційної категорії або атестації за ініціативи адміністрації, необхідність проведення навчання співробітників і коло питань, які потребують додаткового контролю.

Модель педагогічної діяльності

У процесі роботи конкретизована модель педагогічної діяльності вчителя за такими показниками:

- **Блок I — навчальний процес:**

1. Реалізація освітнього процесу.
2. Ведення шкільної документації.
3. Олімпіади та інтелектуальні конкурси (МАН, «Кенгуру», «Левеня», П. Яцика і т.д.).
4. Діяльність із розвитку здібностей та обдарувань учнів.
5. Виробнича дисципліна.
6. Наукова організація праці вчителя.

- **Блок II — виховна робота:**

1. Організація життєдіяльності класу.
2. Напрями виховної роботи.
3. Робота з батьками.
4. Допомога в організації життєдіяльності гімназії.
5. Ведення класної документації та документації з виховної роботи.

- **Етап III — науково-методична діяльність:**

1. Участь у роботі в методичному об'єднанні.
2. Розроблення методичних посібників, програм, підручників.
3. Участь у роботі творчих груп.
4. Участь у семінарах і конференціях.
5. Інноваційна діяльність.
6. Участь у професійних конкурсах.

- **Етап IV — суспільно-корисна діяльність:**

1. Профспілкова діяльність.
2. Інформаційна діяльність.
3. Соціальний захист працівників педагогічного колективу.

V. Моніторинг якості освіти

Якісна освіта вважається сьогодні міжнародною спільнотою однією з необхідних умов успішного розвитку будь-якої країни. Міжнародне співтовариство нині хвилюють питання якості освіти з проєкцією на набуття молоддю життєвих компетентностей, успішне владження в сучасне суспільство і тендерну рівність.

* Якість освіти загалом і загальної середньої освіти зокрема — надто складне й багатогранне поняття.

Компоненти структури якості загальної середньої освіти:

- * якість освітнього процесу як результату педагогічної діяльності;
- * якість навчально-методичного забезпечення (освітніх програм та навчальної літератури, підручників і посібників);

- якість професійної підготовки і кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних кадрів;
- якість ресурсного забезпечення та освітнього середовища, у якому відбувається освітній процес (правового, фінансового, кадрового, науково-методичного, матеріально-технічного);
- якість особистісних рис і здібностей учнів;
- якість та ефективність державно-громадського управління системою загальної середньої освіти;
- якість проведення, інтерпретації результатів моніторингових досліджень у системі загальної середньої освіти.

Якість освіти — це педагогічна категорія, що характеризує ступінь досягнення поставлених в освіті цілей і завдань.

Система моніторингу якості освіти закладу включає такі **компоненти**:

- мету й зміст загальної середньої освіти;
- змісти освітніх стандартів;
- педагогічний контроль та прогнозування;
- освітній моніторинг;
- моделі учня, вчителя, закладу освіти.

Моніторинг якості освіти передбачає систематичне збирання фактів про контекст, вхідні ресурси, процеси і результати в системі освіти.

Моніторинг якості освіти є ефективним засобом отримання інформації про функціонування освітньої системи та її компонентів. Звичайно, якість освіти в закладі визначається на основі державних стандартів освіти та оцінки громадськістю освітніх послуг.

На формування результату якості освіти впливають різні суб'єкти соціального замовлення (батьки, самі учні, громадськість, ВНЗ, роботодавці). Таким чином, якість освіти — це таке динамічне та інтегративне утворення, сукупні властивості якого здатні задовольняти споживачів, їх постійно зростаючі вимоги і потреби.

Структурні компоненти якості освіти:

- задоволеність суб'єктів освіти результатами освітнього процесу;
- якість освітніх програм;
- високий рівень кваліфікації науково-педагогічних кадрів;
- залученість закладу освіти до інноваційної діяльності;
- сучасні матеріально-технічні ресурси;
- утвердження державно-громадського управління.

VI. Моніторинг виховної діяльності

Сутність моніторингу виховної діяльності

Об'єкти моніторингу виховної діяльності закладу:

- зміст виховання;
- система виховання і виховної роботи;
- система науково-методичного забезпечення виховного процесу;
- участь учнів у виховній роботі;
- всебічний розвиток індивідуальності, сутнісних сил особистості, потреб, Інтересів, здібностей, генетично заданих обдарувань, таланту, позитивних рис характеру, ідеалів, свідомості;
- соціалізація особистості;
- колективна діяльність учнів;
- педагогічна діяльність учителів;
- результати виховного процесу.

VII. Культура управління та комунікативна компетентність керівника

За своїм змістом культура управління являє собою сукупність досягнень в організації та здійсненні процесу управління, організації управлінської праці, використанні техніки управління, а також вимог, які висуваються до систем управління і працівників, обумовлених нормами і принципами суспільної моралі, етики, естетики, права.

Культура управління як складова частина загальнолюдської культури має разом з тим певні особливості, які відрізняють її від усіх інших видів і форм культури. Ці особливості можна проілюструвати на основі вимог, які висуваються до культури управління.

Рівень культури управління оцінюється, виходячи із загальносистемних показників, найважливішими з яких є:

- цілеспрямованість (здатність системи досягати цілей);
- цілісність (наявність і використання системою властивостей, яких немає у складових частин системи);
- повнотність (наявність оптимальних технологічних, інформаційних, виробничих та інших зв'язків);
- відкритість (взаємодія системи з іншими і сприйняття зовнішньої інформації);
- динамізм (швидкість змін системи під впливом будь-яких факторів);
- прагнення до розвитку (наявність тенденції ускладнення змісту системи, зв'язків, продукції, зростання обсягів виробництва та ін.).

VIII. Порядок проведення моніторингу

8.1. Організація роботи щодо здійснення внутрішнього моніторингу покладається на плечі методичної ради закладу.

8.2. Робота з проведення внутрішнього моніторингу здійснюється методичною радою закладу.

8.3. Загальне керівництво щодо здійснення внутрішнього моніторингу покладається на адміністрацію закладу.

8.4. Педагог має можливість обрати один із запропонованих видів моніторингу.

8.5. Моніторингові дослідження вчитель координує й узгоджує з керівником методичного об'єднання, головою методичної ради, адміністрацією закладу.

8.6. Для проведення моніторингових досліджень використовуються тільки затверджені технології (інструментарії).

8.7. Педагогічні працівники несуть відповідальність за дотримання критеріїв здійснення моніторингу.

8.8. Керівник методичного об'єднання несе відповідальність за дотримання критеріїв здійснення моніторингу на рівні свого методичного об'єднання.

8.9. Результати моніторингових досліджень педагогів узагальнюються за формою, затвердженою методичною радою та погодженою методичним об'єднанням.

8.10. Узагальнення моніторингових досліджень на рівні закладу проводить методична рада.

8.11. Аналіз та обговорення підсумків моніторингових досліджень проводиться щороку на засіданнях методичних об'єднань учителів-предметників, методичної та педагогічної рад закладу.

8.12. Матеріали моніторингових досліджень зберігаються протягом року, а підсумкові — протягом певного періоду навчання учнів, з якими проводився моніторинг.

8.13. Моніторингові дослідження можуть проводитися з учнями, педагогічними працівниками гімназії та з батьками й громадськістю.

8.14. Моніторинг може проводитися як під час освітнього процесу, так і в позаурочний час.

8.15. Проведення моніторингових досліджень здійснюється в три етапи:

- **етап I (підготовчий):** постановка мети, визначення об'єкта спостереження, установлення термінів проведення моніторингу, вивчення відповідної літератури, підбір інструментарію.

- **етап II (практичний):** збір інформації через проведення співбесід, тестувань, виступів, відвідування уроків; проведення контрольних, тестових робіт, позакласних заходів.

- **етап III (аналітичний):** аналіз і систематизація інформації, розробка рекомендацій і пропозицій, формулювання висновків.

2. Відповідальність за здійснення внутрішнього моніторингу

2.1. Відповідальність за організацію здійснення внутрішнього моніторингу покладається на методичну раду закладу освіти.

2.2. Методична рада закладу:

- забезпечує виконання покладених на неї завдань із питань здійснення внутрішнього моніторингу відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», нормативно-правових актів щодо організації освітнього процесу;

- організовує внутрішній моніторинг;

- контролює й контролює діяльність щодо забезпечення її об'єктивності, валідності, надійності, урахування психолого-педагогічних особливостей, систематичності, гуманістичної спрямованості;

- організовує єдину методичну політику з питань здійснення внутрішнього моніторингу, удосконалення нових технологій діагностування, спрямованих на забезпечення надійності процесів спостереження, замірювання, отримання на цій основі знань про стан об'єкта з подальшим моделюванням, прогнозуванням і прийняттям відповідного управлінського рішення;

- розробляє систему здійснення внутрішнього моніторингу, яка безпосередньо відображається педагогічній раді;

- забезпечує опрацювання й прийняття нових, перегляд і скасування попередніх методик щодо здійснення внутрішнього моніторингу, здійснює контроль за їх виконанням;

- забезпечує функціонування системи внутрішнього моніторингу в гімназії;

- веде облік моніторингових досліджень;

- організовує підготовку й підвищення кваліфікації педагогічних працівників із питань здійснення моніторингових досліджень;

- організовує й проводить наради, конференції, семінари, виставки з питань моніторингу;

- здійснює постійний зв'язок із МО закладу освіти, РНМЦ, районними методичними службами з питань моніторингових досліджень;

- бере участь у міжнародній співпраці з питань моніторингових досліджень.

